

NAŠ GLAS

Glasilo Zveze državnih nameščencev za Slovenijo v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Bohoričeva ulica šte. 12. — Upravništvo: Ljubljana, Vodnikov trg šte. 5/I. — Poštni ček. rač. šte. 11.461.

„NAŠ GLAS“ izide vsakega desetega dvajsetega in zadnjega v mesecu.

Celoletna naročnina Din 40.—
Polletna naročnina „ 20.—
Četrtletna naročnina „ 10.—

Za inozemstvo je dodati poštnino.

==== Oglasi po ceniku. ====

Akcija Glavnega Saveza za zaščito najemnikov tudi po 1. maju t. l.

Vprašanje podaljšanja stanovanjskega zakona po 1. maju t. l. v zmislu nadaljnje zaščite državnih uslužbencev - najemnikov stanovanj v starih zgradbah, je postalo sedaj najbolj aktualno vprašanje za veliko število naših tovarišev, ki jim 1. maja preti deložacija iz dosedanjih stanovanj, ne da bi le-ti imeli izgleda, da dobe stanovanje pod zmožnimi pogoji v drugih poslopih. To vprašanje je postalo posebno akutno in pomembno za tovariše v krajih preko Save in Dornave, in sicer posebno v večjih mestih, ki se je v njih povečal dotok prebivalstva, ne da bi se za nove priseljence zgradile v zadostnem številu nove hiše in nova stanovanja. Po številu stanovanjskih odgovorov in po najemninah, ki jih zahtevajo hišni posestniki, se je šele prav jasno pokazalo, v kakšen brezizhoden položaj bi prišlo še vedno veliko število uradniških družin kakor sploh tudi drugih gospodarsko šibkih najemnikov.

Glavni Savez je vsled tega započel živahno akcijo, da se še nadalje zaščitijo najemniki, na temelju nepremakljivosti najemnikov v starih zgradbah na eni strani, na drugi strani pa na maksimiranju višine najemnine. To akcijo vodi Savez in jo bo nadaljeval sporazumno z organizacijo najemnikov, katere predstavniki so skupaj s predsednikom Glavnega Saveza, g. dr. Jovanovičem, obšli in obiskali vse parlamentarne kroge in posamezne člane vlade in jim predočevali katastrofalne posledice za veliko število družin, če se pripusti, da ugasne sedanji zakon o zaščiti koncem aprila. Ta premišljena akcija je pokazala do sedaj dobre rezultate. Navzlic ne ravno velikemu razpoložanju za podaljšanje zakona pri pristojnem ministru in dobro organizirani akciji hišnih posestnikov je uspelo, da je Narodna skupščina soglasno sprejela princip nadaljnje zaščite, oziroma nepremakljivosti in višine najemnin, po predlogu poslanca Petejana. Lahko se brez pretiravanja reče, da se je dosegel ta rezultat le vsled akcije predsedništva Glavnega Saveza in organizacije najemnikov. Nadaljnje peripetije v razvoju tega vprašanja so znane našim bralcem in članom iz dnevnega tiska. Za sedaj se še ne more zagotovo trditi, kakšna bo končna redakcija zakona, ker odbor ministrov, ki mu je poverjeno, da prouči celo vprašanje in določi modalitete, po katerih se bo izpeljala nadaljna zaščita — princip zaščite sam je že zagotovljen — še ni dokončal svojega dela.

Predsedništvo Glavnega Saveza bo tudi vnaprej v stikih s člani odbora ministrov in z ostalimi odločilnimi faktorji in bo zastavilo vse svoje sile, da rešitev, ki se bo dosegla, ne bo v nasprotju z interesi državnih uslužbencev — najemnikov stanovanj. Glede višine najemnine si bo prizadevalo posebno, da v nobenem primeru ne prekorači valorizirano predvojno ceno, vsaj ne za stanovanja, ki nimajo štirih sob. Glede predloga g. Gosarja, bivšega ministra za socialno politiko, da bi se kompetenca v stanovanjskih zadevah prenesla na občine, je predsedstvo Gl. Saveza sklenilo — strinja se pač s stališčem vsega ostalega sveta, da spada skrb za sta-

novanja v domeno čisto državne politike — zastopati to svoje naziranje tudi ob končnem sklepanju zakonskega osnutka.

(Razglas Gl. Saveza »Čin. glasnik« šte. 147 z dne 1. IV. 1928.)

I. L.

Kaj je s podaljšanjem stanovanjskega zakona?

Usodni 1. maj se bliža z nezprosno naglico in celokupno prebivalstvo, zlasti ono v večjih mestih, premišljuje s strahom in trepetom, da li bode stanovanjska zaščita še enkrat podaljšana ali ne. A naše za to poklicane oblasti razmotrivajo ukrepe, katere bode treba napraviti, da se prebivalstvo obvaruje vsaj največjih pretresljajev.

Ne bode odveč, če zavzame stališče k tej mučni in pereči zadevi tudi uradniško glasilo, glasilo omega dela prebivalstva, ki je tu najbolj in v prvi vrsti prizadeto.

Poskusili bomo podati v sledečem kolikor mogoče objektivno sliko cele zadeve.

Odkrito povemo, da smo pristaši zasebne lastnine in sovražniki vseh prisilnih ukrepov katerekoli vrste na stanovanjskem polju, — na eni strani. A na drugi strani moramo priznati sine ira et studio, da hišni posestniki preskušnje 1. februarja 1928 niso prestali, marveč so dokazali, da za prostost še niso zreli, ozi. je še niso zaslužili. In tudi sicer premise za odpravo zaščite še niso dane.

Pri sodišču v Ljubljani je bilo v februarjem teminu podanih nad 1000 stanovanjskih odgovorov. Če na podlagi prijav pri novo ustanovljenem stanovanjskem uradu mestnega magistrata in ugotovitev pri znani stanovanjski anketi na magistratu razmotrivamo vzroke teh številnih odgovorov, vidimo, da lahko delimo vseh teh 1000 odgovorov nekoliko na 4 dele in sicer: Prvo četrtino odgovorov tvorijo one odgovodi, katere so podali hišni lastniki iz maščevanja zoper neljube jim najemnike; druga četrtina obsega odgovodi, katere temelje na lastni potrebi hišnih gospodarjev, a tretja in četrta četrtina, torej polovica vseh odgovorov, je bila podana iz špekulativnih namenov.

V kolikor gre za prvo četrtino, za odgovodi, podane iz maščevanja, ne moremo, da bi hišne gospodarje grajali, če se skušajo otresti neprijetnih jim najemnikov, ki so v izvesti da se jim ne more ničesar zgoditi, morda skozi 10 let svojim gospodarjem nagajali. Seveda bi se moralo pač to v vsakem slučaju tudi brezhibno dokazati.

Glede druge četrtine, to je: odgovodi zaradi lastne potrebe hišnih gospodarjev, z objektivnega stališča tudi ne moremo resno ugovarjati. Kajti najbrže so hišnemu gospodarju njegovi svojci, uslužbenci, morda tudi prijatelji bližji, kot čestokrat popolnoma tuji najemniki, da si bi se na drugi strani pač lahko pričakovalo, da bi hišni lastniki nekoliko že morali respektirati nekatere najemnike, ki so v hiši morda že desetletja. Tudi to lastno potrebo je treba dokazati.

Vse graje vredne so pa one odgovodi, ki so bile podane le zaradi špekulacije na večjo najemnino, in katere tvorijo, kakor se je pri znani anketi ugotovilo, gotovo polovico vseh odgovorov. To so slučajji, pri katerih je

Recepis.

Uradnik se je pritožil potom svojega ministru proti ministrovemu odloku na Državni svet. Ker le ni bilo rešitve od nikoder, je urgiral. Pride od državne sveta odgovor, da tožba sploh ni bila vložena. Isto izjavlja tudi ministru. Ker je bil rok za vložitev tožbe že zdavnaj potekel, »nema više mesta žalbi...« Na to uradnik iznova, da je tožbo pravčasno vložil in da mora biti v ministru. Ker je tam seveda niso našli, odpišejo, da je mogoče ugoditi njegovi zahtevi le, če pošlje poštni recepis o oddaji tožbe. To po preteku poldruga leta, kajti odst. 2 čl. 21 zakona o Državnem svetu in upravnih sodiščih z dne 17. maja 1922 se glasi: »Tožba se vlaga pri sodišču ali neposredno ali po pošti na recepis«.

Stvar se je ipak ugodno končala. Saj na recepisu ni pošiljatelj, niti vsebina označena. Urad je pa imel kar 27 recepsov od istega dne, vse od poštnih pošiljk na isto ministru. Ni vrag, da bo eden pravi. Tu je res bil pravi in to pot je — navzlic vsej pismenosti — uradnik celo — zmagal. Če je bil pa recepis baš od njegovega pisma, kdo ve?! A. Gren.

hišni gospodar odgovodal stanovanje le z namenom, vršiti na najemnika glede najemnice presijo, (ali še kaj hujšega), katere je bila seveda uspešna, kajti jasno je, da bode vsak rajne plačal povišano najemnino, kakor pa da riskira deložacijo.

In ravno tu tleči zajec za grmom.

Prav nobene ovire ne bi moglo biti — mišljeno z občega stališča, ne oziraje se na to, ali ima najemnik valorizirane ali nevalorizirane dohodke — če bi hišni gospodarji zahtevali zlato pariteto, a tre več Tega principa se pa niso držali, marveč zahtevajo 2 kratno, tudi 3 kratno zlato pariteto, to je ne 10 kratno, marveč tudi 20 kratno in 30 kratno predvojno ceno. Saj so šli beograjski hišni posestniki po časopisnih vesteh haše celo itako daleč, da so v neki spomenici, izročeni menda vladi ali parlamentu, kar naravnost diktirali dvajsetkratno predvojno najemnino kot normo, češ da je ena zlata predvojna kroma enaka 20 dinarjem, kar je pač ljubljansko društvo hišnih posestnikov delmanti-ralo.

Da se pod krinko »Zlata pariteta« ne bode po nepotrebnem slepomišilo, je treba pač ljudem povedati, kaj je zlata pariteta in koliko znaša danes. Ta stvar je zelo enostavna, ker se more in mora kot objectum comparationis vzeti le — ameriški dolar. Ta denarna enota je bila leta 1914 enaka 5 zlatim kronam. Ker velja danes pri nas po uradnem tečaju 1 dolar 56 papirnatih dinarjev, ima torej 1 zlata kroma vrednost ene petine dolanja ali (56 : 5 = 11 Din 20 p, zakroženo magari navzgor na 12 dinarjev. Torej 12 dinarjev kvečjemu, a tudi ne ene pare več, znaša vrednost zlata krome danes. Zlata pariteta je razmerje 1:12. Z ozirom na dejstvo, da se pa namerava zlati dinar stabilizirati na bazi 1:10, to je 1 zlati dinar = 10 papirnatih dinarjev, se na podlagi primerjanja z dolarjem izračunana zlata pariteta na bazi 1:12 ne bode mogla obdržati, marveč se že danes lahko smatra baza 1:10 kot edinole pravilna.

Če bi hišni posestniki zahtevali od najemnikov desetkratni iznos predvojne kronske najemnine sedaj v dinarjih, ne bi moglo biti nobenega pomisleka in bi se tudi o kakih špekulacijah ali presihji ne moglo govoriti. V resnici se pa hišni posestniki relacije 1:10 niso držali, marveč so šli daleko preko cilja.

Ali iz drugimi besedami: Porabili so prostost v to, da so **špekulirali** s cenami stanovanj in jih navijali.

Če nam je treba še kak dokaz za trditve, da se je s sodnimi odgovorni špekuliralo, ga najdemo v tem, da boče od prvotnega ogromnega števila sodnih odgovorov končno ostalo veljavnih le kakih 400, kar je seveda tudi veliko in boče postalo 1. maja katastrofalno. V vseh slučajih je prišlo do tako zvane «poravnave» med gospodarji in strankami, to se pravi, najemniki, **prestrašeni pred pravomočno odpovedjo in pred pretečo jim deložacijo**, so se enostavno vdali ter pristali na poljubno povzvišanje, da si le obdrže stanovanje.

In še en dokaz.

Mnogo slučajev je znanih, da stanovanje, odpovedano 1. februarja, še danes po preteku 8 tednov, **ni oddano**, dasi je glasilo hišnih posestnikov v Ljubljani «Moj dom» članke k temu priglanjalo in dasi so dotični hišni gospodarji fiskalcem stanovanj izjavili stereotipno, da je stanovanje «že oddano». Zakaj? Ker čakajo dotičniki na **najvišjo ponudbo**. To čitamo tudi lahko vsak dan v naših listih, kjer ponujajo hišni gospodarji v inseratih razna stanovanja onim osebam, ki bi jim plačale najemnino za par let naprej — (nekdo zahteva kar vsoto 70.000 za pet let naprej) — ali naravnost «**najboljšemu**» pomudniku.»

Da pri takih **izrodkih** o kakih zrelosti (Ham! Ur.) hišnih gospodarjev za «prostost» ne more biti nobenega govora, je jasno. In zatorej stanovanjski zakon tudi ne more biti likvidiran. Ni še premis za likvidacijo. Vidimo, da druge države, ki so gotovo na višji stopnji kulture in pravnega razvoja, še do danes niso popolnoma odpravile stanovanjske zaščite, dasi bi ravno pri njih bili že dani predpogoji, ki jih pa pri nas ni. Če nič drugega, dokazuje že dejstvo samo, da **država** ničesar ne vada in da zaseda s svojimi številnimi uradi cele hiše, da stvar ni v redu.

Prvi postulat mora biti, da izprazni država vse po njenih uradih zasedene privatne hiše. Lahko se reče, da bi bilo veliko stanovanjske bede odpravljene, če bi se to zgodilo. Seveda v državi, kjer so celo krediti za pomoč gladujočim baje predmet «zarade», ni pričakovati, da bi se kaj takega zgo-

dilo. In vendar se nam zdi, da bi se tudi pri zidanju državnih poslopij dalo precej «zaraditi», katera zarada bi nam takorekoč bila celo vseč po jezuitskem nazoru, da namen posvečuje sredstva.

Moramo tudi reči, da je sedanjí tromesečni odpovedni rok za sedanjí težke razmere prekratek, ker si odpovedanec ne more pridobiti v tem času novega stanovanja. Ta rok se naj podaljša na 6 mesecev, v katerem času si bode odpovedanec že lažje našel stanovanje ali si pa tudi lahko sezidal lasten dom. Mnogo jih je, ki se bodo zelo promislili **preplačevati** stanovanja z 2- ali 3 kratno zlato pariteto, ker obresti za gradbeno posejilo z amortizacijo vred ne bodo večje.

Na sploh lahko trdimo, da je ukinitenje stanovanjske zaščite smatrati le za poskusni balon, t. j.: Ali se bo stvar obnesla? Vidimo pa, da se **ni obnesla**, kajti s takim pomponim inscenirano **bojno prerokovanje** hišnih posestnikov: «Odpravite stanovanjski zakon in takoj bo zadosti stanovanj na razpolago!» **se ni v ničemur uresničilo**.

Vzlic ukinitenju stanovanjske zaščite dne 1. maja **ni eno** stanovanje ni več na razpolago, obratno: okolu 400 stanovanj je manj! To je edina posledica ukinitenja in vrhu tega še špekulacija na največjo najemnino (na «**najboljše ponudnike**») ter navijanje cen.

Le tedaj bo stanovanjske bede konec, če in kadar boče zadosti stanovanj na razpolago, t. j., kadar se boče sezidalo zadosti hiš. To se pa ni zgodilo, dasi so imeli hišni posestniki zadosti časa na razpolago. Ker torej na nobeni strani niso podane premise za ukinitenje stanovanjske zaščite, pač ne bo preostajalo ničesar drugega, kakor stanovanjski zakon podaljšati.

Ne da bi se spuščali v podrobnosti, moramo navesti, da bi morala nova stanovanjska zaščita obsegati sledeče splošne točke in sicer:

1. Eksekucija za maj 1928 podanih stanovanjskih odpovedi se suspendira za nedoločen čas.
2. Odpovedni vzroki glede lastne potrebe gospodarjev se omeje na najbližje sorodnike hišnih posestnikov.
3. Sedaj veljavni tromesečni odpovedni rok se za 10 let podaljša na 6 mesecev.
4. Zahtevanje najemnine, ki presega zlato pariteto, to je 10 ali 12 kratni iznos predvojne kronske najemnine v dinarjih za hiše, sezidane pred prevratom, se smatra za odušitvo.
5. Zaščita velja za vse sloje prebivalstva, ki nimajo več kot 6000 Din mesečnih dohod-

kov ali ki so uradniki, upokojenci, mali trgovci, obrtniki itd.

6. Tenmin, do katerega se zaščita podaljša, je 1. maj 1930.

Zadeva je sicer v skupščini že kolikor toliko v razpravi, ker je bil nujni predlog poslanca Petejana soglasno sprejet. Vendar je pa stvar precej sumljiva; kajti vladi menda ne konvenira podaljšanje stanovanjske zaščite in se baje celo namerava predlog izigrati na ta način, da ne pride na dnevni red pred 1. majem, s čimer bi bila stvar avtomatično pokopana.

Menimo, da bi imela vlada pač **prav tehtne razloge, da ne bi izpostavljala prebivalstva prečanskih krajev po nepotrebnem takim perturbacijam in pretresljamem, kakor jih je sigurno pričakovati 1. maja**, katerega dne boče ostalo samo v Ljubljani **400 družin s polištvom na — cesti**. To pa na ljubo peščici hišnih gospodarjev, ki bodo seveda vse svoje moči napeli, da odvrnejo tak atentat na njih «prostost», in pa, ker je vlada sama prišla vsled naredbe socialnega ministra g. Gosarja v zadrego ter bi morala tako rekoč samega sebe desavuirati. Vse to v času, ko pomočnik finančnega ministra obeta **najšibkejšemu** delu najemnikov, državnim nameščencem ne samo redukcije — ki so itak že v tiru — marveč celo znižanje prejemkov!

Res, fletno je bili SHS državni nastavljenec. Na en strani povzročila vlada sama dviganje, povzvišanje stanovanjske najemnine, a na drugi strani se bavi z misljo, znižati prejemke. Človek se mora pač prijeti za glavo in vprašati: Ali je vse to resnica ali so samo sanje?!

Kaj bo z nami?

Stanovanje je blago, seveda svojevrstno blago. V zvezi je z zemljiško lastnino, ki se ne more s produkcijo poljubno pomnoževati. Naš stan, mi kot uradniki, smo po veliki večini konzumenti za stanovanja, mi smo najemniki, najemjemalci, ne najemodajalci; zato imamo povoda dovolj, da se kot konzumenti udeležujemo z vsemi močmi boja v stanovanjskem vprašanju. Kajti dalekovidnega konzumenta ne zanima samo trenutna cena tega ali onega blaga, on mora tudi premišljevat, kako dolgo ga bo mogel kupovati — in pa, boče li zanj v prvi vrsti dovolj tega blaga tudi v bodočnosti na razpolago?

Mi odklanjamo vsak načrt rešitve stanovanjskega vprašanja, ki nam ne nudi garancij, da bodo cene stanovanj za nas znosne, da bomo vzdržali tudi v bodočnosti in da bo dovolj stanovanj na razpolago.

Jules Lemaitre:

Penelopina tajnost.

(Na robu Odiseje.)

Torej, kakor ves svet to ve, Penelopa je izjavila snubačem, ki so jo nadlegovali, da bo izbrala enega izmed njih, čim dovrši svoje vezetje; in da bi ta trenotek odmaknila čim dalje naprej, je po noči razdirala, kar je navezla po dnevu.

Snubači — Antinoos, Eurimahos, Amphinomes, Agelas, Demoptolemos, Euryades, Elatos, Pisandros, Eurydamas, Amphimedon, Polybios, Ctesippos, Leocrites in Liodes — te zvižjače niso opazili. Potrpežljivo so pričakovali uro, ko se Penelopa odloči. Dobro so se počutili v Ulisovski hiši, kjer so jih obilno hranili, kjer jih je pevec zabaval s pesmimi in kjer so se vrhu tega razveseljevali s služabnicami. Vedeli so, da boče dan nato, čim Penelopa izbere enega med njimi, vsi ostali morali oditi in odreči se temu udobnemu in veselemu življenju. Uredili so med seboj vse tako, da bi trajalo to življenje kolikor le mogoče dolgo; čeprav so trčili Ulisovo premoženje, so vendar delali to nekam

zmermo in vzdrževali so v dobrem stanju polja, vinograde in črede ter vžili samo polovico plodov: telet, jagnjet, pujskov, vina in žita, dovolivši Penelopinemu oskrbniku, da je ostalo prodal. Zakaj vsak izmed njih je pričakoval, da bo izbran in zato je bilo, do čim so radostno uživali sadove, vsem mnogo do tega, da ostane gospodarstvo nedotaknjeno.

Tako je sčasom zavladal nek red v hiši odsotnega Uliksa. Snubači so živeli v lepem soglasju; prav malo je bilo preprirov med njimi in izvzemši posamezne samopašnosti, s katerimi so slavili praznike bogov, so se privadili zdravemu in čisto rednemu življenju. Pri tem so se mnogi odebili.

Nihče ni več pričakoval Ulisovega povratka, edino le Penelopa je še verovala, da se vrne.

Še vedno se je čuvala za soproga. Toda naveličala se je psovati snubače. A le-ti so se napram njej vedli s podvojeno uljudnostjo. Spočetka so pripovedovali, da so se nastanili pri Ulisku, da bi branili kraljico pred napadi sosednih kraljev. Penelopa je na vse zadnje pristala na to pretevo. In res jim je

dajala stanovanje in jih hranila, a oni so jej zagotovili popolni mir.

Skratka, trpela jih je in celo navadila se je nanje. Vendar ugajal jej ni nobeden, niti je ni vznemirjal; zdelo se jej je, da je vse njihovo obnašanje brez nežnosti; in edino podoba daljnega soproga jej je polnila misel in srce.

Lepega dne se je na otoku Itaki izkrcal nek Frigijec, ki je prevažal kupčijsko robo. Pripovedoval je, da je na svojih potovanjih srečal kretskega pilota, ki je bil slišal praviti nekega atenskega trgovca, kateri spet je čul to novico od nekega fokijskega mornarja, da Uliks že šesto leto živi s Kallypso.

»Videl sem ga na lastne oči,« je bil dejal Fokijec. »Ko se mi je potopila ladja, me je morje vrglo na otok te vile. Sprejela me je zelo prijazno in mi ponudila celo eno izmed svojih služabnic. Kralj Uliks sam me je vljudno pozdravil; pomagal mi je zgraditi splav; temu se imam zahvaliti, da naju je neka egejska ladja sprejela na krov, mene in malo, ki je na vsak način hotela z menoj.

To so tri važna vprašanja, ki jih ne bi smeli razmotrivati z beograjskega vidika, kjer je produkcija stanovanj celo prekomerna in kjer je obilo »zarade«, ampak s stališča provincialnih mest, kjer se v produkciji komaj opazja dobra volja in kjer je vsak drž. nameščenec nakazan na mesečno, bi dejali — miloščino, ki mu komaj zadošča, da si pokrije golotinjo in da nasiti svojo družino.

Popolnoma pravilno je poudarjal neki naš dnevnik, da pri stanovanjskem vprašanju **ne gre toliko za stanovanja kakor za najemnine.** Denar, denar! Če bi tega bilo, bi zidali, ki jih to veseli, oni pa, ki nimajo zmisla za produkcijo, bi se pač naseljevali po zgradbah, za katere bi zalogi najemnine. V krajih, kjer cvete trgovina in obrt, ni pomankanja stanovanj; produkcija krije potrebo. Najboljši dokaz: Beograd, kamor se stekajo vsi viri kapitala. Tudi mesto Zagreb zida, zidajo privatniki, kajti Zagreb je središče trgovine, obrti in kapitala. Ljubljana je v izjemnem položaju. Največ je še tu trgovine in obrti, a zida se malo ali prav nič. Mestna občina žrtvuje ogromno, kajpak, šele sedaj in vse na en mah. Zdi se pa, da se vzlic tem žrtvam ne premaknemo z mrtve točke. Se tudi ne bomo!

Da, v Ljubljani imamo trgovino in obrt, toda — le vprašajte jih! kako je s to trgovino in obrtjo. »Živofarimo! Ljudje nimajo denarja. Vsi jadramo v konkurz.« Uradništvo je zadolženo, podeželani pritiskajo v mesto in povečujejo bedo. Ali naj omenimo še uradniški prolet iz okupiranega ozemlja? Delavec, uradnik, mali trgovec ne morejo zidati, kajti vsi se pehajo za zaslužkom. Kdo ga naj jim da? Vprašamo še en pot: kdo?

Po vsem svetu se obimejna mesta razvijajo, a naše propada! Ali smo Slovenci v resnici obsoljeni na izselitev — na pogin? Rešitve ne vidimo.

Kaj nam pomaga vsa globoko razvita duhovna kultura, ki jo v bedi rimemo dan na dan na malo mizico s samo dvema nogama, in če jo tudi podpiramo s požrtvovalnostjo heroja, če pa ni kruha za sestradanca, če ni strehe za brezdomovince! Prvo je kos kruha, streha nad glavo, potem — približek.

Kaj naj nas reši? In kdo? Odgovorite!

Ivan Škarja, drž. svetnik.

Odločbe obče seje Državnega sveta.*

1.) Pod št. 36032/27 v obč. seji 10.—12. februarja 1928:

*Gosp. I. Škarji, drž. svetniku, se najtopleje zahvaljujemo za poslano odločbo. Ur.

A kralj Ulrik je ostal, ker se je dobro počutil, kjer je bil.

Penelopa ni mislila, da jej je mož itekom vseh teh dvajset let ostal docela zvest. Vendar predstavljati si ga, kako na tem otoku radosti brezdelno živi in kjer ga redi vila, ki je ladjelomcem preskribovala celo družice, — dočim ona sameva in se ugonablja od žalovanja in pričakovanja —, to jej ni bilo všeč. A obenem je začela verovati, da se njen sodrog, katerega neko božansko bitje zadržuje s tako močjo, ne povrne več na Itako.

No, kimalu nato so snubači privedli s seboj novega tovariša in ga predstavili Penelopi. Bil je kraljevič Aristonocs, sin starega kralja z otoka Makarije. Aristonocs se je vrnil z večletnega popotovanja po Heladi, Egiptu in Aziji, zalkaj bil je zelo znatiželjnega duha. Pogosto je slišal pripovedovati o Penelopini zvestobi in o njeni zakonski stannovitosti, ki sta postali že slavnoznani po vsem svetu. Vrnivši se v domovino, je razodel snubačem svoj namen, da tudi on poprosi za roko itaške kraljice; in ker je bil bogat in mogočen, so privolili, da se je vrstil mednje.

Za osnovo redbinske pokojnine po uradniku, umrlemu pred potekom triletnega roka, označenega v čl. 239. uradniškega zakona, se mora vzeti osebna pokojnina uradnika, katero bi stvarno imel po novem zakonu v momentu smrti brez kakoršnekoli omejitve.

2.) Pod št. 36033/27 v obč. seji 14. marca 1928:

Za služitelja more biti sprejet v službo po čl. 10. uradniškega zakona samo, kdor je dejansko odslužil rok v vojski (a ne, kdor je bil oproščen služenja roka).

3.) Pod št. 32620/27 v obč. seji 14. marca 1928:

V pismeni pogodbi, s katero se nekdo sprejema za kontraktnega uradnika, odreja nagrado za delo minister, bodisi po časovnem odseku bodisi z označitvijo nagrade v višini pristojbin, odrejenih v zakonu o uradnikih. V tem drugem slučaju pogodbeni uradnik ne pridobiva nobenih pravic po zakonu o uradnikih v pogledu kategorije, skupine ali stopnje, ako bi pozneje stopil v državno službo kot redovni uradnik; to bi bilo novo postavljenje po uradniškem zakonu.

Iz strokovnih organizacij.

Redukcija!

Na petoj odborski sednici Zveze državnih nameščencev za Slovenijo v Ljubljani, obdržanaj na 5. aprila 1928., odbornik i izaslaničnik sekcije saveza finans. kontrole u Ljubljani g. L. Kalašič, dao je ovu pismenu izjavu:

Drugovi i bračo! Bolnim srcem Vam javljam, da smo na početku ovoga meseca izgubili više od jedne stotine vrednih i u svakom pogledu valjanih članova. Nije njih smrt pokosila, već nemila redukcija, koja ih je osudila na gladovanje u svojoj vlastitoj kući u kojoj ima kruha in ostale hrane obilato za mnoge inozemce, samo za njih siromahie nema! Redukcija ih je pokosila na 31. minulog meseca pred samu večer, pak ih je tako našla nespremne i bez para u džepu. Neki su morali preuzeti putovanje sa najisevernije tačke mile naše domovine, gde su do zadnjega momenta predano i venno svoju dužnost vršili na dobrobit Kralja i Otadžbine, do samih bugarskih granica.

Svaki dan dolazi po koji jadnik sa suzama na oko, moleći za savet. Kada im saopštite, kako im je u otpusnim dekretima naznačeno, da će ih se ponovno primiti netom se prikaže potreba prilikom upražnjenja službenih mesta, oni Vam plačuć odgovaraju: »Zašto se nije otpustilo inozemce — dnevnica — nego baš nas sinove ove države, koji smo naše državljanske dužnosti u potpunosti izvršili. Nas najviše boli to, što se je u službi zadržalo dnevnica inozemce, sa svakakvim kvalifikacijama, dok se je nas takoreć sramotno oteralo! Mi ne verujemo, da su inozemci verniji, pošteniji i zauzetiji u službi no što smo mi!«

Moji drugovi me zamoliše, da ovoliko saopštim ovoj sednici i, da zamolim, da bi Zveza preko Glavnog saveza u Beogradu stajala sposlovati, da se reducirane odmah povrati u službu, a na ona mesta, koja sada pokrivaju inozemci, kojih imade više od stotine. Oovaj je korak neophodno potrebit, a logičan je i pravedan, pak ga i ja sa svoje strane preporučam uz obavest, da će se i sekcija saveza finans. kontrole u Ljubljani obratiti za istu stvar svome Savezu, da se i on za svoje strane svojski zauzme, kako bi se naštradačima hitno u pomoć priskočilo.

Lovro Kalašič,

inspektor finansijske kontrole.

Državni uslužbenci in stanovanjsko vprašanje.

»Činovnički Glasnik« piše v št. 146 z dne 16. marca t. l. o tem, kako se je reševalo to vprašanje po vojski. Stanovanjsko vprašanje je prišlo

končno na to, da je dobilo značaj navadnega komunalnega vprašanja po večjih mestnih naselbinah.

Glede ukinitve stanovanjskega zakona zavzemlje člankar to-le stališče:

Da odkritosrčno govornito, pravi člankar, nimamo baš mnogo razlogov zato, da se protivimo ukinitvi stanovanjskega zakona. Širokim masam državnih uslužbencev je malo koristil, tistim pa, ki jim je koristil, so to veselje zagrenili hišni posestniki; kajti le-ti očitajo najemnikom, posebno pa še državi, da je prevallila svoje breme kratko in malo na njihova ramena.

Radi tega bi državni uslužbenci ne iadikovali nad ukinitvijo tega zakona, če bi bila država poskrbela, da jim od 1. maja zagotovi glede stanovanj cene, ki bi jih po svojih dohodkih zmogli, t. j. da bi se cene stanovanjem maksimirale. Državni uslužbenci sploh ne bodo mogli plačevati tako visokih najemnin, ki jih bodo svojevoljno diktirali hišni posestniki. Precej časa bo še poteklo, da bo konkurenca med hišnimi posestniki normirala solidne cene. Dotlej bodo morali državni uslužbenci mnogo pretrpeti.

Od pomoč je po člankarjevem mnenju iskati v **privatni inicijativi**. Država je sicer v zadnjih 2—3 letih določila majhen kredit za posojila, iz katerih bi si državni uslužbenci zgradili hiše, toda kredit je bil tako majhen, organizacija pa brez sistema, da od teh posojil ni bilo skoro nič koristi.

Za zgled take samopomoči navaja člankar, da so samo v Beogradu osnovali 2 zadrugi za postavitev ceneniš stanovanj za gospodarsko šibke meščane. Ena je čisto uradniška ustanova, samo za državne uslužbence in upokojece, druga pa je za vse meščane.

Uradniška zadruga bo še to poletie nudila okoli tri sto novih hiš. Na čelu te zadruge so pridni možje, ki se za stvari resno zanimajo.

Končno apelira člankar na državno upravo, da pospeši uradniško stavbeno delavnost s tem, da uradniške kolonije oprosti vseh taks in neposrednih davkov na zemljišča in poslopja, olajša dobavo kreditov, ako ed države določena podpora in osebni vlogi ne bi bili zadostni. Podpora naj bi dala država v obliki dolgoročnih brezobrestnih posojil.

S tem bi država izpolnila svojo dolžnost do svojih uslužbencev, za kar bi ji bili vsi globoko hvaležni.

O reševanju vlog na urade nekdanj in danes.

Često se slišijo pritožbe zoper počasno uradovanje naših centralnih uradov v Beogradu. Pritožbe so žalibog zelo upravičene, in v tem članku nikakor ne nameravam braniti in opravičevati počasnosti naših uradov. Da pa se vidi, kako so v Avstriji znali zavlačevati rešitev neljubih narodnih vlog, naj omenim primer, ki ga navaja upravitelj šole v Studencih pri Mariboru g. A. Hren v spominski knjižici ob 50letnici tamkajšnje šole. (Glej članek »Boj za slovensko šolo v Studencih« v Časopisu za zgodovino in narodopisje, XXIII. letnik (1928), snopič 1—2, str. 71—75.)

Družba sv. Cirila in Metoda je za dovoljenje slovenske šole v Studencih pri Mariboru napravila sledeče vloge:

1. Dne 15. marca 1911 na c. kr. okrajno glavarstvo v Mariboru za šolsko in stavbno dovoljenje.

2. Dne 10. maja 1911 urgiranje rešitve pri c. kr. okrajnem glavarstvu.

3. Dne 12. maja 1911 urgiranje pri namestništvu v Gradcu.

Dne 30. avgusta 1911 urgenca pri ministrstvu za bogočastje in nauk.

Nato je družba oktobra 1911 dobila obvestilo, da mora pri občini Studenci prositi dovoljenja za stavbo hiše.

Sledi druga vrsta vlog:

5. Dne 11. decembra 1911 na občinski urad v Studencih za stavbno dovoljenje, s priloženimi načrti.

6. Dne 18. januarja 1912 urgenca pri istem uradu.

7. Dne 27. januarja 1912 urgenca pri okrajnem glavarstvu.

8. Dne 30. januarja 1912 urgenca pri namestništvu v Gradcu.

9. Dne 15. aprila 1912 pismeni protest pri županu in pri okrajnem glavarstvu v Mariboru, ker občina ni razpisala oglada, ki je bil za ta dan najavljen Družbi.

10. Dne 18. junija 1912 pritožba na ministrstvo za javna dela.

11. Dne 9. avgusta 1912 urgenca pri okrajnem glavarstvu za rešitev protesta od 15. aprila 1912.

12. Dne 28. avgusta 1912 prošnja na deželni odbor štajerski.

13. Dne 29. decembra 1913 nova vloga na deželni odbor štajerski.

14. Dne 3. aprila 1914 urgenca na deželni odbor štajerski.

15. Dne 13. junija 1914 urgenca na c. kr. namestništvo v Gradcu.

Razen tega je bilo nešteto osebnih posredovanj slovenskih poslancev pri vseh navedenih uradih. Med tem je izbruhnila vojna in končno je

16. dne 8. oktobra 1916 Družba od občinskega urada zahtevala predložene načrte nazaj, a temu dopisu je občinski urad s čudovito naglico ustregel že dne 23. oktobra istega leta!

Tako so delali v Avstriji, toda le v narodnostnih vprašanjih. Osebnih zadev so se reševale hitro in točno. Upokojenci so prihodnji mesec po upokojitvi že dobili svojo pokojnino. Pri nas pa se ravno osebne zadeve večinoma silno počasi rešujejo. Za izgovor se navajajo nerodni pravilniki in predpisi. A ravno ti predpisi so dokaz nemarnosti upravnih organov, ki so sestavili te predpise in jih ne domačijo z boljšimi.

F. A.

DRUŠTVO ZEMLJEKNIŽNIH URADNIKOV IN IZPRAŠANIH ASPIRANTOV

objavlja, da se vrši njega

redni občni zbor

v nedeljo, dne 6. maja 1928

ob 13. uri v razpravnih dvoranah št. 28 justične palače v Ljubljani.

DNEVNI RED:

1. presoja poročil o poslovanju društvenega odbora, odobritev računskega zaključka in ugotovitev proračuna;
2. določitev članarine;
3. volitev odbora;
4. volitev dveh računskih preglednikov in dveh namestnikov;
5. izprememba pravil;

6. sklepanje o morebitnih drugih predlogih;

7. slučajnosti.

V smislu § 16 sme vsak član staviti predloge in se udeležiti posvetovanja. Predlogi se morajo odboru prijaviti 8 dni pred občnim zborom, drugače se sme o njih razpravljati le tedaj, ako to skleneta dve tretjini navzočih in zastopanih zborovalcev.

V Ljubljani, dne 12. aprila 1928.

Vestnik.

Na straži! Že sedaj opozarjamo na članek s tem naslovom, ki ga priobčimo vsled nedostajanja prostora šele v prihodnji številki. Članek obravnava o discipliniranju predstavnikov organizacij, na kar smo javnost opozorili v Naš. glasu dne 10. februarja letos.

Ustanove vdovam in sirotam drž. nameščencev. Hranilni in posojilni konzorcij javnih nameščencev in upokojencev v Ljubljani razpisuje za leto 1928 iz sklada Ivana Rostana 20 ustanov po 300 Din za najbednejše vdove in sirote po državnih nameščencih, pa tudi za preostale po onih narodnih borbah, ki so padli v boju za naše osvobodjenje. — Prošnje naj se pošljejo na upravni odbor konzorcija do 30. aprila 1928. Prosilke naj priložijo od občinskega ali župniškega urada portjeno dokazilo, da so res ubožne, ali pa radi boleznih in onemoglosti nesposobne za pridobivanje.

Društvo davčnih izvrševalcev ima svoj redni občni zbor v nedeljo 6. maja t. l. ob 10. uri v gostilni »Na Škarpi«, Breg v Celju. K obilni udeležbi vabi društveni odbor.

Važna publikacija. Vladni svetnik gosp. dr. Rudolf Andrejka v Ljubljani, Večna pot št. 3 je izdal v samozaložbi knjigo »Društveno pravo v Sloveniji«, ki obravnava na 238 straneh sedaj veljavno društveno pravo z vsemi spremembami iz našega ujedinjenja do danes. S to knjigo se je hotela izpopolniti velika praznina v našem upravnopravnem slovstvu, ki jih je pisec opazal kot društveni referent velikega župana ljubljanske oblasti. Slovenija ima tako razvito društveno življenje kot nobena druga pokrajina naše države. Naravnost nujna potreba je torej, da so naša društva natančno in izčrpno poučena o vsem, kar se tiče njih postanka, delovanja in nehanja. Vse to najdejo v tej knjigi, ki podaja v lahko razumljivem slogu rezultate večletnih znanstvenih raziskovanj vseh mogočih primerov iz društvenega življenja. Opozarjamo naše člane na to delo s priporočilom, da si knjigo, ki ima veliko orientacijsko vrednost, direktno pri izdajatelju ali v kakih večjih knjigarnah čim prej naroče. Cena broširani knjigi je Din 50.

Domači prijatelj št. 3 je tu. Prinaša kot prilogo izvorno povest dr. Zbašnika, ki bo izhajala vse leto. Naroča se na Sv. Petra cesti št. 24. Cena 30 Din za vse leto.

Pod lipo, poljudna znanstvena revija št. 3 prinaša zanimivo vsebino. Cena 46 Din letno. Naročila: Aleksandrova cesta 5.

Znanci. (Jerala in drugi). Črtice. Knjiga 'se razpošlje v kratkem. Nadaljne naročnine na uredništvo lista.

Velikodušnost! Gospod S. D. v K., ki smo ga koncem decembra 1927 z nabiralno polo naprosili za nabiranje novih naročnikov, nam je vrnil sili za nabiranje novih naročnikov, nam je vrnil nabiralno polo poleg prispevkov za tiskovni sklad in na naročniki nabrani denar, poslal tudi še 50 Din s pripombo: »Ker se mi kronski penzionisti najbolj smilijo, dodam sam še 50 Din, ki jih blagovolite uporabiti za najbednejšega kronskega penzionista kot nekako priznanje od moje strani, da junaško prenaša svojo bedo. Prosim pa, da mojega imena ne izdate«. Tiskovni odsek je v svoji seji dne 11. t. m. sklenil predkazati ta znesek društvu upokojencev, ki svoje ljudi gotovo najbolj poznajo in ki bo brezdvomno skrbelo za to, da pride ta znesek v prave roke. Velikodušnemu gospodu darovalcu, pa se izreka za ta dar najtoplejša zahvala. — Uprava.

Listnica uredništva.

G. V. P. v Kr. Ad 1. vašega vprašanja: Stvar glede vodarine je prav tako sporna, kakor v Ljubljani. Prečitajte dobro »Fragorjev« uvodnik v N. Glasu; ad 2. Nemogoče, da bi bila hiša oproščena vseh doklad! Izvolite premisliti, kaj je objekt in kaj subjekt.

Kdor v javnih lokalih ne zahteva „Našega Glasu“, se sramuje svoje lastne suknje!

C. J. Hamann, Ljubljana

Vam nudi najsolidnejši vir nakupa perila, opreme nevest, novorojenčkov, perja in modnih potrebščin.

Predtiskarija modernih ročnih del.

Priporočamo trdko

M. Tičar, Ljubljana

za nakup vseh pisarniških in šolskih potrebščin

Obiščite novo urejeni oddelek za **gospode** Trpežno blago Najnižje cene Modna trgovina za dame in gospode

A. Šinkovec nasl. K. Soss
Ljubljana, Mestni trg 18, 19.

Tovariši!

Kupujte svoje potrebščine le pri trdkah in obiskujte le lokale, ki inserirajo v „Našem Glasu“. **Kdor podpira nas, tega podpirajmo mi!**

Ivan Jelačin. Ljubljana

Uvoz kolonijalne in špecerijske robe.

Tvrška ustanovljena leta 1888.

Solidna in točna postrežba.

Manufakturna trgovina

FABIANI & JURJOVEC

Ljubljana, Stritarjeva ul. 5.

Priporočata razno pomladansko in poletno blago. — Vedno v zalogi perje, puh in žima za blazine od najcenejše do najfinejše vrste. Na obroke proti garanciji uradov.

Razširjajte

„Naš Glas“!

Cenejše kot pri razprodajah

se dobi vsakovrstno manufakturno blago pri

J. TRPIN, Maribor

Glavni trg št. 17.

Dežniki

Josip Vidmar

Ljubljana, Pred škofljo 19

Najnižje cene! Solidna in točna postrežba
Popravila, preobleke.

Tovariši!

Najboljše blago!

Najnižje cene!

Tovarišice!

Že stanovska zavednost veleva, da podpiramo pri nabavah svojih potrebščin v prvi vrsti svoje lastne ustanove. Veliko bolj pa smo v svojem interesu dolžni to storiti tedaj, ako nam nudijo te ustanove večje ugodnosti in večje koristi kot tuje. Ena izmed takih ustanov je naša

Telefon št. 2421.

Nabavljalna zadruga državnih nameščencev v Ljubljani, Vodnikov trg št. 5.

Čekovni račun 12,416

Ona nam nudi banaško moko, sladkor, kavo, olje, mast, sploh vse špecerijsko in kolonijalno blago najfinejših vrst po najnižjih cenah, ki so mogoče. Veljka izbira dežnikov, predpražnikov in najfinejših in najtrpežnejših čevljev lastnega izdelka. V zalogi najfinejši šifon, platno in srajce za gospode po najnižjih cenah.

Drva in premož vsak čas na razpolago. Dostavlja se blago na dom in dovoljujejo se olajšave pri plačilu. **Zadovoljiti svoje člane je te zadruga najvišji cilj!** Da je blizu tega cilja, dokazujejo stalni in dnevno novo pristopajoči člani-odjemalci.

Tovariši! Tovarišice! Pristopite k tej zadrugi in kupujte v njej!

Kdor kupuje v svoji zadrugi, kupuje pri sebi!